

26. april 2011

Referat af møde den 16. marts 2011 i aftagerpanelerne for Udviklingsstudier (herunder Global Refugee Studies) og Europæiske Studier ved Aalborg Universitet

Mødedeltagere:

Margrethe Holm Andersen (Udenrigsministeriet), Anders Knudsen (AK) og Rikke Friis (RF) (Dansk Flygtningehjælp), Poul Nielson (PN) (tidligere udviklingsminister og EU-kommissær), Lisbeth Pilegaard (LP) (Norwegian Refugee Council), Wolfgang Zank (WZ) (studienævnetsformand Studienævn for Internationale Forhold AAU), Vibeke Andersson (VA) (fagkoordinator for Global Refugee Studies) Li Xing (LX) (fagkoordinator for Udviklingsstudier), Malene Gram (MG) (studieleder, Skolen for Kultur og Globale Studier, AAU), Susanne Hald (SH) (uddannelseskoordinator, Skolen for Kultur og Globale Studier).

Fraværende med afbud: Per Lachmann, Jan Top Christensen, Stig Berg Norsk, Thomas Thomsen.

1. Orientering om panelernes funktion (bilag 1)

Efter en præsentationsrunde orienterede SH kort om de to aftagerpanelers kommissorium og funktion iht. *Notat fra Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Aalborg Universitet* (bilag 1). Panelerne blev nedsat i 2007 i forbindelse med indførelse af en bestemmelse i Universitetsloven samme år om obligatoriske aftagerpaneler, men har af forskellige grunde ikke været indkaldt før nu. Panelernes formål er gennem en systematisk dialog med uddannelserne om kompetencekrav på kandidaternes arbejdsmarked at sikre uddannelsernes kvalitet og relevans samt bidrage både til evaluering af eksisterende uddannelser og udvikling af nye uddannelser. Desuden tænkes panelerne at kunne bidrage med informationer om praktikpladser, projektsamarbejder og studiejobs. Det er planen, at panelerne indkaldes en gang om året og i øvrigt kan konsulteres pr. mail i tilfælde af studieordningsrevision, nye uddannelsesinitiativ mv. Panelerne betragtes som konstitueret fra nu og sidder i fire år med mulighed for løbende supplering efter to år. Studienævnetsformand Wolfgang Zank er formand for panelerne, mens Skolen for Kultur og Globale Studier deltager i møderne efter behov. Der vil fremover deltage en studerende i panelernes møder.

MG orienterede herefter kort om status for den igangværende turnusakkreditering af uddannelserne, som inden for få år forventes afløst af institutionsakkreditering.

2. Information om studienævnets uddannelser og nye initiativer, herunder Global Refugee Studies (GRS), Latin American Studies (LAS) og Chinese Area Studies (CAS) (punktet blev slået sammen med punkt 5: Diskussion af mulige tiltag med henblik på at optimere uddannelserne)

WZ orienterede om de to centrale uddannelser under Studienævn for Internationale Relationer, nemlig Udviklingsstudier (DIR) og Europæiske Studier (ES) (se vedhæftede brochurer). De to uddannelser udbydes begge på

engelsk under Det Samfundsvidenskabelige Fakultet og består af tre ECTS-givende kurser på hhv. 7. og 8. semester (15 ECTS-point), et projektarbejde på hhv. 7. og 8. semester (15 ECTS-point), et praktikophold med tilhørende praktikprojekt (30 ECTS-point) på 9. semester og et kandidatspeciale på 10. semester (30 ECTS-point). Som noget nyt har studienævnet i samarbejde med skolen udviklet tre specialiseringer, nemlig Chinese Area Studies (CAS), Global Refugee Studies (GRS) og Latin American Studies (LAS). GRS blev for første gang udbudt på AAU, Ballerup i september 2010 og udbydes kun her, mens CAS og LAS begge kun udbydes i Aalborg. CAS har kørt med succes i et par år med 20 DIR-studerende og 30-40 studerende fra andre uddannelser, mens LAS udbydes første gang pr. 1. september 2011. LAS og CAS kan vælges af studerende på både European Studies og Udviklingsstudier. Specialiseringerne har den fordel, at de giver de studerende mulighed for at specialisere sig, og at de er forholdsvis billige at drive, fordi der er samlæsning med de ordinære DIR og ES-studerende på de fleste kurser. Specialiseringerne udmøntes i to kurser på 7. og 8. semester (i alt 10 ECTS-point) samt i 9. semesters praktikophold samt 10. semesters speciale, som begge skal ligge inden for latinamerikanske hhv. kinesiske forhold. Samtidig tilbydes kurser i hhv. spansk og kinesisk på begynder-og fortsættelniveau.

Paneldeltagerne var meget positive over for studienævnets nye specialiseringer og fremhævede især det sproglige islæt i CAS og LAS, idet det blev understreget, at sproglige kompetencer på andet end engelsk er alfa og omega, samt at profileringer er godt i modsætning til "a little bit of everything". Man har dermed som kandidat noget særligt at byde på i form af en nichekompetence med en specialisering inden for et specifikt område som Latinamerika eller Kina. Det blev fremhævet, at specialiseringerne må være en fordel, når kandidaterne skal søge job i private virksomheder, som har brug for folk med specifik markedsforståelse.

LX informerede om et nyt samarbejde med University of International Relations (UIR) i Beijing om et såkaldt Joint Programme, hvor ca. 10 danske studerende får mulighed for at følge DIR på 7. og 8. semester, mens de på 9. og 10. semester skal studere på UIR i Kina. 10 kinesiske studerende får til gengæld mulighed for at studere på 9. og 10. semester på AAU.

WZ informerede om et nyt Erasmus Mundus program, en såkaldt *joint degree*, som studienævnet er medansøger på sammen med universiteterne i Linköping, Twente og Barcelona. Der er tidligere givet afslag pga. manglende videnskabeligt samarbejde mellem de fire universiteter, men nu forsøger man igen efter at have styrket samarbejdet. Desuden arbejder studienævnet med at opbygge et nyt engelsksproget bachelorprogram, Politics and International Relations, som kan forbedre vores rekrutteringsmuligheder til kandidatuddannelserne.

VA orienterede om Global Refugee Studies, hvor der nu går 52 studerende på det første år, heraf ca. halvdelen fra udlandet. Vibeke er sammen med Johannes Dragsbæk Schmidt ene på skansen på GRS, og derfor har det været en kæmpefordel at kunne trække gode folk ind fra bl.a. Dansk Flygtningehjælp. PN udtrykte sig positivt i forhold til at blive kontaktet mhp. gæsteforelæsnings og udtrykte i øvrigt, at specialiseringen i GRS kan sammenlignes med KU's uddannelse i Disaster Management, men at GRS har den fordel at dække bredere. VA nævnte, at der pt. på verdensplan kun findes to steder med fulde masterprogrammer. Det er vigtigt, at uddannelsen findes i Norden og opererer i skæringspunktet mellem udvikling og refugee studies.

Kursusindholdet på GRS blev drøftet, herunder muligheden for et fast ECTS-givende LFA-forløb (Logical Framework Approach). MG orienterede om, at det påtænkes næste forår at søge akkreditering af en fuld master i GRS med eget studienævn i Ballerup. RF understregede det vigtige i at træffe valg i forhold til, om uddannelsen skal være primært forsknings- eller praksisorienteret og henviste til Canada, hvor der findes et veldefineret forskningsfelt inden for området med mange niveauer/perspektiver. Det er vigtigt at få bredde på det, så man ved noget om genstandsfeltet, og at være bevidst om, hvad der skal være uddannelsens og det tilknyttede forskningsmiljøes niche og speciale i forhold til de andre aktive uddannelser og forskere på området. VA fremhævede vigtigheden af at få ansat flere forskere, som også skal samarbejde udadtil. Der var generel enighed om, at et kursus inden for Project Management i en flygtninge-/udviklingskontekst ville være en stor fordel mhp. at sikre, at kandidaterne også er praktisk operative. Der er brug for analytiske kandidater, som har operationel forståelse og kan kombinere teori og praksis. Desuden er spændingsfeltet mellem globalisering/ migration/fordrivelsesmønstre et vigtigt område, som er relevant også i andre sammenhænge end i NGO'er.

AK fremhævede desuden områder som konfliktanalyse, sikkerhedsvurderinger og evaluering som vigtige mulige genstandsfelter i uddannelsen, lige som områder som humanitær jura som en del af Folkeretten kan trækkes ind, fx med gæsteforelæsnere fra universitetet i Groningen. PN foreslog at bruge fx Peter Hansen, professor, nu pensioneret chef for UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Agency), som gæsteforelæser og nævnte

desuden muligheden for samarbejde med universiteterne i Dar Es Salaam, Pretoria og Johannesburg, som har flere studier inden for området.

Mulige udviklingsområder for Europæiske Studier blev herefter diskuteret, og her fremhævede PN, at Europa-studier efterhånden er en veldefineret disciplin med benhård konkurrence og højt akademisk niveau. For at holde sig i spidsen af divisionen er det nødvendigt at kvalitetssikre uddannelsen og vælge en niche, fx emergent sektorer, Europa i verden, konsekvenser af migration for Europas selvforståelse o.lign. Studiet kræver samtidig grundig basisviden inden for kundskabsdiscipliner som jura, økonomi, international politik, traktater osv. Det akademisk faglige skelet skal være på plads, før man kan begynde at hænge nye ting på. Der var forslag om også at indføre Project management på ES, ligesom et forløb om forskellige aktører kunne sættes i værk. WZ foreslog at sætte fokus på Afrika og EU, hvortil RF bemærkede, at der allerede findes etablerede platforme omkring samspillet mellem EU og den 3. verden, men ikke så meget om det humanitære område, rettighedsprincippet, projektmerger mv. LP nævnte, at man skal finde sin egen identitet, en kerne og en balance mellem de overordnede aktører (FN, EU, donorerne) og det konkrete. Desuden foreslog hun, at konfliktforståelse og kontekstuel analyse kunne være en del af ES.

Orientering om indførelse af skoler på AAU

MG orienterede kort om, at rektor Finn Kjærdsdam har indført skoler på AAU i en proces over et par år. Studienævnene grupperes i skoler efter faglige fællesskaber. Studienævnet for Internationale Forhold hører under den tværfakultære *Skolen for Kultur og Globale Studier*, som ser sig selv som et forum for erfaringsudveksling og fælles initiativer omkring markedsføring, administrative opgaver som fx akkreditering og udvikling, mens fagligheden stadig skal ligge i studienævnene. Skolen er i sig selv uinteressant og skal blot ses som et administrativt lag, som kan løfte nogle fælles initiativer, udvikling og kvalitetssikring for studienævnene.

3. Arbejdsmarkedssituationen for uddannelsernes kandidater (bilag 2, 3 og 4)

WZ orienterede om studienævnets egen karriereundersøgelse samt KarriereCentrets undersøgelse (sidstnævnte brugte de studerendes CPR-numre og fik derfor ikke fat i de internationale studerende). Begge undersøgelser viser, at de fleste kandidater efter et år er i et godt job, men at mange tilsyneladende får job på deres BA frem for deres KA-uddannelse. Undersøgelserne er gennemført før finanskrisen, og derfor må beskæftigelsesforholdene formodes nu at være knapt så gode. På baggrund af bilagene blev det diskuteret, at DIR kandidaterne ikke primært får arbejde i NGO'er. Det blev drøftet, at redskabsfag som projektledelse, project cycle management og konfliktløsning kunne være et godt supplement til den nuværende uddannelse både med henblik på arbejde i NGO'er og lignende, men også i forhold til andre typer jobs uden for development sektoren. Det fremhæves også, at de brede erfaringer med development og med den måde at analysere, der findes inden for development studies, som kandidaterne opnår på DIR-uddannelsen, kan anvendes meget bredere end inden for et smallere development arbejdsmarked.

WZ udtrykte formodning om, at resultaterne muligvis er for positive, fordi folk ikke er så glade for at indrømme ikke at kunne få job eller et ordentligt job. Mange kandidater starter desuden i aktivering, hvilket herefter ofte fører til et "rigtigt" job. Endvidere er det slående, at folk tilsyneladende lander alle mulige steder, ca. halvdelen fx i private virksomheder, hvilket fra starten ikke var tanken med uddannelsens kompetenceprofil. Det er et stort dilemma, at folk søger og får mange praktikpladser i NGO'erne, men at der i praksis findes meget få faste jobs her.

Det blev bemærket, at der er meget få phd-studerende i undersøgelsen. Hertil svarede MG, at der opslås meget få phd-stillinger efterhånden.

Paneldeltagerne udtrykte enstemmigt, at der er meget stor konkurrence om jobs på udviklingsområdet, og at arbejdsmarkedet har ændret sig fundamentalt på bistandsområdet. Man kan ikke længere regne med jobs i NGO'er, Danida osv., idet mange jobs går til lokale i landene, og fx COVI har nedlagt sin udviklingsafdeling. Folk som tidligere har siddet i stillinger her, går derfor nu ud i private konsulentfirmaer, og derfor har helt nyuddannede meget ringe chancer for at få jobs her. Derfor er det godt med et tiltag som GRS, som giver særligt relevante kompetencer og samtidig retter sig mod et lidt andet jobsegment.

Ansættelsesprocedurerne i NGO'erne blev diskuteret og LP betonedede, at NGO'erne bruger meget tid på professionel rekruttering, mens AK fremhævede, at alle stillinger slås op, nogle dog kun internt. Der er ansøgere fra

hele verden, fra FN-systemet og fra andre internationale NGO'er, så konkurrencen om de reelt meget få jobs er hård, og man kan vælge og vrage mellem dygtige kandidater. Ofte kan det være en fordel at have haft arbejde som studentermedhjælp i den pågældende organisation, så man i forvejen er en kendt ansøger. Det blev også fremhævet, at det ikke er alle kandidater, man kan sende ud i konfliktområder, og slet ikke praktikanter, som udelukkende sendes ud i administrative funktioner.

Det blev drøftet, at det skal synliggøres, hvad de studerende kan. Mht. LAS og CAS var der enighed om, at disse specialiseringer kan være med til at synliggøre dette.

Der blev stillet forslag om at undersøge, hvilket grundlag virksomhederne vælger ud fra, når de vælger medarbejdere. Fx hvilken betydning det har haft, at vedkommende havde en profil inden for udvikling.

Som jobmulighed for ES-kandidater blev foreslået den fælles udenrigstjeneste i EU (FUT'en), som fremover får større betydning, idet den europæiske udenrigspolitik bliver mere og mere vigtig.

PN og LP gav udtryk for, at man ikke må glemme FN-vinklen, og at FN som aftager af kandidater i København og i hele Norden ikke er ligegyldig, da der her findes et stort antal arbejdspladser.

4. Fremtidige møder

Det blev foreslået, at studienævnet indkalder til et møde med akkrediteringen af en fuld kandidatuddannelse i GRS som eneste punkt på dagsorden, og til et andet møde om de kommende studieordningsrevisioner på DIR og ES.

6. Eventuelt.

Intet under eventuelt.

For referat: Susanne Hald